WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIA KLASY 1

„ALE TO CIEKAWE” (MAC)

Kryteria oceniania na trzech poziomach zaawansowania

Opracowanie zgodne z nową podstawą programową
„Reforma26. Kompas Jutra”

WSTĘP DO OPRACOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Opracowanie zawiera wymagania rozpisane na trzy poziomy opanowania umiejętności. Każde wymaganie opisano osobno na każdym poziomie – za pomocą konkretnych, obserwowalnych zachowań ucznia.

- W klasie 1 ocena bieżąca i roczna ma charakter opisowy – poziomy służą nauczycielowi jako narzędzie diagnostyczne i podstawa informacji zwrotnej.
- Różnice między poziomami wyznaczają trzy kryteria: stopień samodzielności ucznia (od pełnej samodzielności po stałe wsparcie), precyzja i poprawność wykonania oraz złożoność zadania, z którym uczeń sobie radzi.
- Poziom UMIE opisuje osiągnięcia maksymalne w zakresie podstawy programowej – nie wykracza poza jej treści, lecz wskazuje najwyższą jakość ich opanowania.
- Poziom JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY) obejmuje także osiągnięcia poniżej wymagań koniecznych. Jego wskazanie jest sygnałem do zaplanowania dostosowań, pracy indywidualnej i objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Dopisek „ale się nauczy” komunikuje uczniowi, że brak umiejętności jest etapem nauki, a nie oceną jego osoby.

TRZY POZIOMY OPANOWANIA UMIEJĘTNOŚCI

POZIOM	CHARAKTERYSTYKA OSIĄGNIĘĆ UCZNIA
UMIE	*Pełne opanowanie umiejętności.* Uczeń pracuje samodzielnie i poprawnie, w pełnym zakresie materiału. Potrafi wyjaśnić i uzasadnić swoje działanie, przenosi umiejętność na nowe sytuacje, tworzy własne rozwiązania i wspiera rówieśników.
MUSI POĆWICZYĆ	*Częściowe opanowanie umiejętności.* Uczeń wykonuje zadania typowe – samodzielnie lub z niewielkim wsparciem nauczyciela. Popełnia drobne błędy, potrzebuje wzoru, przypomnienia zasady albo pomocy wizualnej.
JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)	*Początkowy etap nauki.* Uczeń pracuje odtwórczo, na konkretach i według wzoru, wyłącznie z pomocą nauczyciela, albo nie wykonuje zadania mimo stałego wsparcia. Wymaga zaplanowania działań wspierających i dostosowań.

EDUKACJA JĘZYKOWA – POLONISTYCZNA

Komunikacja

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Słucha z uwagą wypowiedzi rówieśników i dorosłych	Słucha uważnie całej wypowiedzi, nie przerywa i nie wymaga przypomnień; trafnie odnosi się do jej treści, nawiązuje do słów przedmówcy i podsumowuje je własnymi słowami.	Słucha uważnie krótkich wypowiedzi; sporadycznie się rozprasza i po uwadze wraca do słuchania, a przy dłuższych wypowiedziach traci uwagę i wymaga przypomnienia zasad.	Słucha tylko przy indywidualnym ukierunkowaniu (kontakt wzrokowy, sygnał, dotyk); mimo stałego wsparcia nie utrzymuje uwagi, przerywa i zajmuje się czym innym.
Słucha tekstów literackich, wierszy i lektur, rozmawia o nich, zapamiętując najważniejsze informacje	Wymienia bohaterów i wydarzenia we właściwej kolejności, zapamiętuje szczegóły i porządkuje wydarzenia; aktywnie rozmawia o tekście i porównuje go z innymi znanymi utworami.	Podaje najważniejsze informacje; przy szczegółach potrzebuje pytania pomocniczego, a na pytania odpowiada po ponownym przypomnieniu fragmentu tekstu.	Wskazuje pojedyncze elementy (bohater, miejsce) po pytaniach pomocniczych i ilustracji; nie zapamiętuje treści i nie podejmuje rozmowy o tekście mimo pomocy.
Zadaje pytania na podstawie wysłuchanych informacji, wypowiedzi ustnych i sytuacji zadaniowych	Samodzielnie układa poprawne pytania do usłyszanej treści i stosuje różne zaimki pytające; formułuje także pytania pogłębiające („dlaczego?”, „co by było, gdyby?”), również do rówieśników.	Zadaje poprawne, proste pytania, najczęściej według poznanego wzoru (kto? co? gdzie?) i po zachęcie nauczyciela; czasem myli pytanie z wypowiedzią.	Powtarza pytanie za wzorem lub uzupełnia rozpoczęte przez nauczyciela; samodzielnie nie formułuje pytań mimo wzoru i zachęty.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Buduje kilkuzdaniową wypowiedź na podstawie pytań, dotyczącą tekstu, książki, opowiadania lub przedstawienia	Buduje samodzielnie 3–4 zdania logicznie powiązane i poprawne gramatycznie, a także wypowiedź spójną i rozwiniętą (powyżej 4 zdań) z uzasadnieniem własnej opinii.	Buduje 2–3 zdania w oparciu o pytania nauczyciela; wypowiedź jest poprawna, miejscami uboga w słownictwo.	Wypowiada się pojedynczymi zdaniami lub równoważnikami po pytaniach pomocniczych albo odpowiada wyrazami i nie tworzy wypowiedzi mimo pytań pomocniczych.
Układa odpowiedzi na pytania w formie zdań	Odpowiada zawsze pełnym, poprawnie zbudowanym zdaniem; formułuje pełne odpowiedzi, przekształca je i proponuje alternatywne wersje.	Odpowiada pełnym zdaniem, czasem dopiero po przypomnieniu zasady; sporadycznie skraca je do równoważnika.	Odpowiada pojedynczym wyrazem, zdanie tworzy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie tworzy odpowiedzi w formie zdania mimo pomocy.
Układa z rozsypanki zdaniowej życzenia i ogłoszenie oraz zapisuje krótkie życzenia i podziękowania	Bezbłędnie układa rozsypankę i zapisuje poprawne życzenia oraz podziękowania; samodzielnie redaguje własne życzenia i ogłoszenie, dobierając formę do adresata.	Układa rozsypankę poprawnie lub z niewielką pomocą, a życzenia zapisuje według wzoru; w zapisie zdarzają się pojedyncze błędy graficzne lub ortograficzne.	Układa rozsypankę i przepisuje życzenia z pomocą nauczyciela; bywa, że nie układa rozsypanki i nie zapisuje życzeń mimo wzoru i pomocy.

Odkrywanie i używanie języka

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wypowiada się na temat wysłuchanego audiobooka	Samodzielnie omawia treść, bohaterów i nastrój nagrania; ocenia je, uzasadnia opinię, poleca innym i porównuje z książką.	Opowiada o treści nagrania, szczegóły podaje po pytaniu; na pytania dotyczące nagrania odpowiada pojedynczymi zdaniami.	Podaje pojedyncze informacje po pytaniach pomocniczych; bywa, że nie relacjonuje treści nagrania mimo pomocy.
Wykonuje zadanie zgodnie z usłyszaną instrukcją	Wykonuje samodzielnie i bezbłędnie instrukcję kilkuetapową, także złożoną, i objaśnia ją innym uczniom.	Wykonuje instrukcję 2–3-etapową, czasem prosi o powtórzenie; instrukcję jednoetapową wykonuje samodzielnie, a dłuższą po podziale na kroki.	Wykonuje zadanie po indywidualnym powtórzeniu i pokazie; bywa, że nie realizuje instrukcji mimo powtórzeń i pokazu.
Opowiada historyjki obrazkowe, układając obrazki we właściwej kolejności	Układa poprawnie wszystkie obrazki i opowiada spójnie kilkoma zdaniami; tworzy zakończenie lub tytuł historyjki i opowiada barwnie.	Układa obrazki poprawnie lub z niewielkim wsparciem; opowiada prostymi zdaniami, czasem dopiero po pytaniach.	Układa obrazki z pomocą i nazywa pojedyncze sceny; bywa, że nie porządkuje obrazków i nie opowiada mimo pomocy.
Układa pytania oraz wypowiedzi ustne na podstawie ilustracji, historyjki obrazkowej, opowiadania, tekstu oraz wykonanej pracy	Samodzielnie układa poprawne pytania i kilkuzdaniową wypowiedź; tworzy zestaw pytań i rozwiniętą wypowiedź, stosując bogate słownictwo.	Układa pytania i wypowiedź, niekiedy potrzebuje wzoru; po ukierunkowaniu układa pojedyncze pytanie i 1–2 zdania.	Pyta i odpowiada wyłącznie według podanego wzoru; bywa, że nie formułuje pytań ani wypowiedzi mimo wzoru.
Wskazuje postacie główne i drugoplanowe, określa cechy bohaterów i ocenia ich postępowanie	Trafnie rozróżnia postacie, nazywa cechy i ocenia zachowanie z uzasadnieniem; wskazuje motywy postępowania bohatera i alternatywne rozwiązania.	Wskazuje bohaterów i podaje ich cechy, ocenę formułuje ogólnie; cechy bohatera głównego wybiera niekiedy z podanych propozycji.	Nazywa bohaterów po pytaniach i ilustracji, nie ocenia postępowania; bywa, że nie rozpoznaje bohaterów ani ich cech mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Odróżnia wiersz od utworu prozatorskiego	Bezbłędnie odróżnia wiersz od prozy i podaje cechy wiersza; uzasadnia różnicę, wskazując rym, wers i strofę w konkretnym utworze.	Odróżnia oba rodzaje tekstu, cechy wymienia częściowo, niekiedy po przypomnieniu wyróżników.	Wskazuje wiersz po podpowiedzi wizualnej (układ tekstu); bywa, że nie odróżnia wiersza od prozy mimo pomocy.
Wyszukuje w tekście fragmenty na podany temat	Samodzielnie i szybko odnajduje właściwy fragment w opracowanym tekście; sprawnie wyszukuje kilka fragmentów i porządkuje je według tematu.	Odnajduje fragment, potrzebuje jednak więcej czasu lub drugiego czytania; odnajduje go we wskazanym akapicie lub wersie.	Odnajduje fragment prowadzony palcem przez nauczyciela; bywa, że nie odnajduje wskazanych fragmentów mimo pomocy.
Tworzy nową wersję opowiadania, dodając postacie, przedmioty i atrybuty	Samodzielnie wprowadza nowe postacie i przedmioty, zachowując sens opowiadania; tworzy spójną, oryginalną wersję z nowymi wątkami i zakończeniem.	Dodaje pojedyncze elementy, zmiany są logiczne, choć proste; często zmienia opowiadanie według propozycji podanych przez nauczyciela.	Dodaje element po wskazaniu, ale nie łączy go z fabułą; bywa, że nie podejmuje próby przekształcenia opowiadania.
Prezentuje przeczytaną książkę wybraną indywidualnie i w grupie	Samodzielnie przedstawia tytuł, autora, bohaterów i treść kilkoma zdaniami; prezentuje książkę atrakcyjnie (plakat, lapbook), zachęca innych i odpowiada na pytania.	Prezentuje książkę, podaje tytuł i głównego bohatera; część informacji oraz treść podaje dopiero po pytaniach nauczyciela.	Pokazuje książkę i podaje tytuł z pomocą; bywa, że nie prezentuje książki mimo przygotowania i wsparcia.
Uczy się na pamięć wierszy i podejmuje próby naśladowania wzorcowej recytacji	Recytuje cały wiersz z pamięci, wyraziście i płynnie, bezbłędnie, z właściwą intonacją, gestem i tempem.	Recytuje cały wiersz, intonacja bywa miejscami monotonna; korzysta z drobnych podpowiedzi.	Odtwarza fragmenty wiersza z pomocą nauczyciela; bywa, że nie opanowuje tekstu wiersza mimo ćwiczeń i wsparcia.

Świadomość językowa, w tym wiedza o języku

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Rozpoznaje, odczytuje i pisze wszystkie litery polskiego alfabetu (drukowane i pisane, małe i wielkie)	Rozpoznaje i zapisuje poprawnie wszystkie litery w czterech wariantach; pisze je kształtnie, zachowując właściwe łączenia i proporcje.	Zna wszystkie litery lub ich większość; sporadycznie myli podobne graficznie (b–d, m–n), a litery pisane odtwarza według wzoru.	Rozpoznaje wybrane litery, pisze po śladzie, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje i nie zapisuje liter mimo stałego wsparcia.
Czyta na głos techniką całościową wyrazy i zdania; czyta płynnie, poprawnie i wyraziście opracowany tekst	Czyta całościowo, płynnie i poprawnie opracowany tekst, stosując intonację; płynnie i wyraziście czyta także tekst nowy, ze zrozumieniem.	Czyta całościowo krótkie zdania, dłuższe wyrazy sylabizuje; wyrazy czyta techniką mieszaną, a zdania po wcześniejszym przygotowaniu.	Czyta sylabami pojedyncze wyrazy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie czyta wyrazów mimo wsparcia i systematycznych ćwiczeń.
Układa wyrazy z rozsypanki literowej i je zapisuje	Samodzielnie układa i bezbłędnie zapisuje wszystkie wyrazy; układa także wyrazy trudniejsze i tworzy z nich zdanie lub nowe wyrazy.	Układa wyrazy, w tym krótkie z niewielkim wsparciem; w zapisie zdarzają się pojedyncze błędy.	Układa wyraz według wzoru, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie układa wyrazów z liter mimo wzoru.
Przepisuje wyrazy i krótkie zdania z tablicy lub z książki	Przepisuje poprawnie, mieści się w liniaturze i zachowuje odstępy; przepisuje bezbłędnie i kształtnie w tempie pracy klasy oraz sam sprawdza zapis.	Przepisuje poprawnie, choć wolno; zdarzają się pojedyncze opuszczenia liter i drobne błędy, wymaga przypomnienia zasad.	Przepisuje krótkie wyrazy z pomocą i stałym nadzorem; bywa, że nie odwzorowuje zapisu mimo pomocy.
Podpisuje ilustracje wyrazami i prostymi zdaniami	Samodzielnie podpisuje ilustracje poprawnym zdaniem, także rozwiniętym, dobierając trafne i bogate słownictwo.	Podpisuje wyrazem i prostym zdaniem, zdanie tworzy według wzoru; zdarzają się drobne błędy zapisu.	Dobiera podpis z podanych propozycji i przepisuje go; bywa, że nie podpisuje ilustracji mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Pisze z pamięci i ze słuchu sylaby, wyrazy i zdania o pisowni zgodnej z brzmieniem	Pisze poprawnie sylaby, wyrazy i zdania z pamięci oraz ze słuchu; zapisuje zdania bezbłędnie, samodzielnie sprawdza i poprawia zapis.	Pisze poprawnie wyrazy, w zdaniach zdarzają się pojedyncze błędy; sylaby i krótkie wyrazy pisze samodzielnie, zdania po powtórzeniu.	Pisze sylaby i wyrazy z pomocą, po wspólnym głoskowaniu; bywa, że nie zapisuje wyrazów ze słuchu mimo wsparcia.
Rozpoczyna zdanie wielką literą, kończy je właściwym znakiem; stosuje wielką literę w imionach, nazwiskach i zwrotach grzecznościowych	Konsekwentnie stosuje wszystkie poznane zasady zapisu zdania, bezbłędnie także w pracach własnych i podczas autokorekty.	Stosuje zasady, czasem po przypomnieniu przez nauczyciela; sporadycznie pomija znak na końcu zdania.	Wielką literę na początku zdania stosuje z pomocą, pozostałe zasady pomija; bywa, że nie stosuje zasad zapisu zdania mimo przypomnień.
Stosuje zasadę wymiany ó na o	Poprawnie stosuje wymianę i wskazuje wyraz uzasadniający; samodzielnie uzasadnia pisownię, tworzy wyrazy pokrewne i wyszukuje przykłady.	Stosuje zasadę w znanych wyrazach, nowe wymagają namysłu; korzysta z przypomnienia i podanych przykładów.	Uzupełnia wyraz z pomocą nauczyciela lub według wzoru; bywa, że nie stosuje zasady wymiany mimo pomocy.
Zapisuje spółgłoski miękkie w wyrazach oraz doskonali czujność ortograficzną	Poprawnie i bezbłędnie zapisuje zmiękczenia w obu formach oraz wyjaśnia różnicę między zapisem przez „i” a przez kreskę.	Zapisuje zmiękczenia, sporadycznie myli formy (si – ś); korzysta z przypomnienia reguły.	Uzupełnia zmiękczenia w wyrazach z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zapisuje spółgłosek miękkich mimo wsparcia.
Pisze wyrazy z ą, ę zgodnie z pisownią przed spółgłoskami szczelinowymi	Poprawnie i bezbłędnie pisze wyrazy z ą, ę w opracowanym słownictwie oraz uzasadnia wybór litery.	Pisze poprawnie, sporadycznie myli ą z „om”, a ę z „em”; korzysta z przypomnienia i wzorów.	Uzupełnia brakującą literę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie stosuje poprawnego zapisu ą, ę mimo pomocy.
Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i na litery	Bezbłędnie dokonuje wszystkich trzech rodzajów podziału; dzieli sprawnie wyrazy wielosylabowe i porównuje liczbę głosek oraz liter.	Dzieli na sylaby i głoski, liczbę liter określa z namysłem; podziału na głoski dokonuje niekiedy dopiero po wsparciu.	Dzieli na sylaby z pomocą (klaskanie, wystukiwanie rytmu); bywa, że nie dokonuje podziału wyrazu mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wyróżnia w wyrazach samogłoski i spółgłoski	Samodzielnie i bezbłędnie wskazuje samogłoski i spółgłoski w wyrazach, klasyfikuje głoski, uzasadnia podział i podaje własne przykłady.	Wskazuje samogłoski pewnie, przy spółgłoskach zdarzają się pomyłki; głoski wyróżnia po przypomnieniu definicji.	Wskazuje samogłoski z pomocą, na podanych przykładach; bywa, że nie rozróżnia samogłosek i spółgłosek mimo pomocy.
Układa odpowiedzi na pytania, zdania z podanymi wyrazami, kończy rozpoczęte zdania oraz układa zdanie z rozsypanki wyrazowej	Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie rodzaje zadań; tworzy zdania rozwinięte, przekształca je i buduje kilka wariantów.	Wykonuje zadania z niewielkim wsparciem i według wzoru; zdania są proste, z drobnymi błędami zapisu.	Układa zdanie z rozsypanki z pomocą, pozostałe zadania wykonuje odtwórczo; bywa, że nie tworzy zdań mimo wzoru i pomocy.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Liczby

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Liczy w przód i wstecz: po 1 i po 3 – do 20, po 10 – do 100 oraz po 5 w możliwym dla siebie zakresie	Liczy bezbłędnie po 1, 3, 5 i 10 w podanych zakresach; liczy sprawnie w obu kierunkach każdym rytmem, rozpoczynając od dowolnej liczby.	Liczy poprawnie po 1 i po 10, liczenie po 3 wymaga chwili namysłu; po 1 liczy w przód i wstecz, pozostałe rytmy z pomocą.	Liczy po 1 w przód do 20 przy wsparciu liczmanów; bywa, że nie opanował liczenia w podanym zakresie mimo wsparcia.
Zapisuje za pomocą cyfr liczby od 0 do 100	Zapisuje poprawnie wszystkie liczby w zakresie 100, bezbłędnie i kształtnie, także liczby dyktowane w przypadkowej kolejności.	Zapisuje liczby, sporadycznie przestawia cyfry w liczbach dwucyfrowych; samodzielnie zapisuje liczby do 20, powyżej – z pomocą.	Zapisuje liczby jednocyfrowe według wzoru; bywa, że nie zapisuje liczb cyframi mimo pomocy.
Wskazuje liczbę parzystą i liczbę nieparzystą	Bezbłędnie wskazuje liczby parzyste i nieparzyste w zakresie 20; klasyfikuje liczby, uzasadnia podział i podaje własne przykłady.	Wskazuje poprawnie, przy większych liczbach potrzebuje sprawdzenia; liczby parzyste rozpoznaje po przypomnieniu zasady.	Wskazuje liczby parzyste z pomocą, na konkretach; bywa, że nie rozróżnia liczb parzystych i nieparzystych mimo pomocy.
Porównuje liczby w zakresie 20 i w dostępnym mu zakresie, stosując znaki <, =, >	Bezbłędnie porównuje liczby i poprawnie stosuje wszystkie znaki; porównuje sprawnie także liczby spoza zakresu i uzasadnia wybór znaku.	Porównuje poprawnie, sporadycznie myli kierunek znaku; samodzielnie porównuje liczby do 10, powyżej – z pomocą osi liczbowej.	Porównuje liczby na konkretach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porównuje liczb i nie stosuje znaków mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie	Samodzielnie i bezbłędnie porządkuje liczby w obu kierunkach; porządkuje szybko dowolny zbiór liczb i uzasadnia ustaloną kolejność.	Porządkuje poprawnie, kolejność malejąca wymaga namysłu; rosnąco porządkuje samodzielnie, malejąco – z pomocą.	Porządkuje kilka liczb przy wsparciu osi liczbowej; bywa, że nie porządkuje liczb mimo pomocy.
Dodaje i odejmuje liczbę jednocyfrową oraz dziesiątki	Dodaje i odejmuje poprawnie, w pamięci, w podanym zakresie; liczy sprawnie i bezbłędnie, także w trudniejszych przypadkach.	Oblicza poprawnie, przy przekroczeniu progu korzysta z pomocy wizualnej; liczy na konkretach lub osi liczbowej, z drobnymi błędami.	Oblicza wyłącznie na liczmanach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje działań mimo konkretów i wsparcia.
Dopełnia liczbę do danej oraz znajduje brakującą liczbę w równości „z okienkiem”	Samodzielnie i bezbłędnie uzupełnia okienka oraz dopełnia liczby; rozwiązuje równości z okienkiem w różnych pozycjach i układa własne przykłady.	Uzupełnia proste równości z niewielkim wsparciem; trudniejsze przypadki sprawdza metodą prób.	Uzupełnia okienko na konkretach, z pomocą nauczyciela; bywa, że nie uzupełnia równości mimo pomocy.
Wykonując obliczenia, podejmuje próby stosowania własnych strategii rozwiązań	Świadomie wybiera skuteczną strategię i uzasadnia swój wybór; stosuje i objaśnia własne strategie oraz porównuje różne sposoby rozwiązania.	Stosuje poznane strategie, własne propozycje pojawiają się rzadko; najczęściej liczy jednym, wyuczonym sposobem.	Liczy wyłącznie sposobem podanym przez nauczyciela, z pomocą; bywa, że nie stosuje żadnej strategii obliczeniowej mimo wsparcia.
Zapisuje i odczytuje liczby rzymskie od I do XII	Poprawnie zapisuje i odczytuje wszystkie liczby I–XII, bezbłędnie stosuje je w zapisie miesięcy i na zegarze.	Odczytuje poprawnie, zapis liczb IX, XI, XII bywa mylony; liczby I–X odczytuje po przypomnieniu wzoru.	Odczytuje pojedyncze znaki przy wsparciu tabeli; bywa, że nie odczytuje liczb rzymskich mimo pomocy.

Miary

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Mierzy odcinki za pomocą linijki w zakresie 20 cm	Mierzy poprawnie, prawidłowo przykłada linijkę i podaje wynik w centymetrach; mierzy i kreśli odcinki dokładnie, sam sprawdza pomiar i zapisuje wynik z jednostką.	Mierzy poprawnie, zdarzają się sporadyczne błędy w przyłożeniu punktu zerowego; mierzy odcinki po przypomnieniu zasady pomiaru.	Mierzy z pomocą nauczyciela, przy prowadzeniu ręki; bywa, że nie posługuje się linijką mimo pomocy.
Rozpoznaje monety i banknoty, porównuje ich wartości i je rozmienia	Rozpoznaje wszystkie nominały, porównuje je i rozmienia samodzielnie; oblicza wartość zestawów i planuje zakupy w podanej kwocie.	Rozpoznaje nominały, rozmienianie wymaga chwili namysłu; monety i banknoty rozpoznaje samodzielnie, rozmienia z pomocą.	Rozpoznaje pojedyncze nominały po wskazaniu; bywa, że nie rozpoznaje nominałów mimo pomocy.
Stosuje pojęcie ceny towaru oraz wskazuje produkty droższe lub tańsze od podanych	Samodzielnie porównuje ceny i poprawnie stosuje pojęcia droższy – tańszy; porównuje ceny kilku produktów i uzasadnia najlepszy wybór.	Wskazuje produkt droższy i tańszy, przy zbliżonych cenach się waha; dwie ceny porównuje po ukierunkowaniu.	Wskazuje cenę produktu z pomocą nauczyciela; bywa, że nie posługuje się pojęciem ceny mimo pomocy.
Wie, co to jest reszta i ją oblicza	Poprawnie i samodzielnie oblicza resztę w podanym zakresie oraz w różnych sytuacjach i sprawdza poprawność wyniku.	Oblicza resztę, przy większych kwotach korzysta z konkretów; oblicza ją na monetach, z niewielkim wsparciem.	Wyjaśnia pojęcie reszty, ale oblicza wyłącznie z pomocą; bywa, że nie rozumie pojęcia reszty mimo wsparcia.
Rozpoznaje pełne godziny na zegarze tarczowym i elektronicznym oraz wykonuje proste obliczenia czasowe	Odczytuje pełne godziny bezbłędnie na obu zegarach i wykonuje proste obliczenia czasowe, sprawnie oblicza upływ czasu.	Odczytuje godziny, obliczenia czasowe wymagają wsparcia wizualnego; pełne godziny na zegarze tarczowym odczytuje po przypomnieniu.	Odczytuje godziny z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje wskazań zegara mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Posługuje się jednostką masy (kilogram) i porównuje masy przedmiotów	Poprawnie porównuje masy i stosuje jednostkę kilogram; szacuje i porównuje masy, uzasadnia wybór i stosuje pojęcie kilograma w zadaniach.	Porównuje masy przedmiotów, szacowanie bywa nietrafne; porównuje je po zważeniu i ukierunkowaniu.	Wskazuje przedmiot cięższy z pomocą, na konkretach; bywa, że nie porównuje mas mimo pomocy.
Posługuje się jednostką objętości (litr) i porównuje objętości płynów	Poprawnie porównuje objętości i stosuje jednostkę litr; szacuje i sprawdza objętości doświadczalnie oraz uzasadnia wnioski.	Porównuje objętości, przy podobnych naczyniach się myli; porównuje je po wykonaniu przelewania.	Wskazuje naczynie z większą ilością płynu z pomocą; bywa, że nie porównuje objętości mimo pomocy.
Odczytuje wskazania termometru oraz porównuje temperatury	Poprawnie odczytuje wskazania termometru i porównuje temperatury, w tym dodatnie i ujemne, oraz formułuje wnioski.	Odczytuje temperaturę, wartości ujemne wymagają wsparcia; pełne wskazania odczytuje po przypomnieniu zasady.	Odczytuje wskazania z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje wskazań termometru mimo pomocy.

Figury

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Określa położenie przedmiotów względem siebie, innego obserwatora oraz wybranego obiektu	Poprawnie określa położenie w każdej z trzech perspektyw, bezbłędnie także z perspektywy innej osoby, i uzasadnia opis.	Określa położenie względem siebie i obiektu, perspektywa innej osoby bywa myląca; względem siebie określa je po ukierunkowaniu.	Wskazuje położenie z pomocą, na konkretach; bywa, że nie określa położenia przedmiotów mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Stosuje ze zrozumieniem określenia przestrzenne oraz określenia odległości	Poprawnie stosuje wszystkie poznane określenia przestrzenne, swobodnie używa ich w opisie i w instrukcji dla innych.	Stosuje większość określeń, „wewnątrz – na zewnątrz” bywa mylone; podstawowe określenia stosuje po przypomnieniu.	Stosuje pojedyncze określenia z pomocą; bywa, że nie posługuje się określeniami przestrzennymi mimo pomocy.
Określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów i osób, wskazuje kierunki w przestrzeni	Poprawnie określa i prezentuje wszystkie kierunki, wskazuje je bezbłędnie także w odbiciu lustrzanym i planuje trasę.	Wskazuje kierunki, „w prawo – w lewo” wymaga chwili namysłu; wskazuje je po przypomnieniu punktu odniesienia.	Wskazuje kierunki z pomocą i oznaczeniem ręki; bywa, że nie orientuje się w kierunkach mimo pomocy.
Stosuje znaki graficzne (strzałki) określające kierunki oraz planuje i zapisuje drogę za pomocą kodów	Samodzielnie planuje i zapisuje drogę poprawnym kodem; tworzy własny kod trasy i sprawdza jego poprawność w praktyce.	Zapisuje drogę, przy dłuższej trasie zdarzają się błędy; odczytuje kod i zapisuje krótką trasę z niewielkim wsparciem.	Odtwarza kod podany przez nauczyciela, z pomocą; bywa, że nie posługuje się kodem strzałkowym mimo pomocy.
Rozpoznaje, nazywa i odnajduje kształty podstawowych figur geometrycznych na rysunkach, zdjęciach i w otoczeniu	Bezbłędnie nazywa i odnajduje wszystkie poznane figury, rozpoznaje je w złożonych układach i podaje ich cechy.	Nazywa figury, kwadrat i prostokąt bywają mylone; rozpoznaje je po przypomnieniu nazw.	Wskazuje figury z pomocą, na wzorach; bywa, że nie rozpoznaje podstawowych figur mimo pomocy.
Kreśli odcinki oraz podstawowe figury za pomocą linijki na siatce kwadratowej	Kreśli poprawnie odcinki i figury na siatce kwadratowej, dokładnie i estetycznie, także figury o zadanych wymiarach.	Kreśli figury, linie bywają niedokładne; kreśli po śladzie i według wzoru, z niewielkim wsparciem.	Kreśli z pomocą nauczyciela, przy prowadzeniu ręki; bywa, że nie kreśli figur linijką mimo pomocy.
Dostrzega drugą połowę figury symetrycznej i rysuje drugą część figury w odbiciu lustrzanym	Poprawnie uzupełnia drugą połowę figury symetrycznej, rysuje dokładne odbicie figur złożonych i wskazuje oś symetrii.	Uzupełnia figurę, zdarzają się drobne niedokładności w odwzorowaniu; proste figury uzupełnia na siatce, z niewielkim wsparciem.	Uzupełnia figurę z pomocą, punkt po punkcie; bywa, że nie dostrzega symetrii mimo pomocy.

Dane

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Odczytuje i analizuje dane przedstawione na diagramach, wyciągając z nich proste wnioski	Poprawnie odczytuje dane i samodzielnie formułuje wniosek; analizuje diagram, porównuje dane i formułuje kilka trafnych wniosków.	Odczytuje dane, wnioski formułuje dopiero po pytaniu; pojedyncze dane odczytuje po ukierunkowaniu.	Odczytuje dane z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje danych z diagramu mimo pomocy.
Zbiera dane i prezentuje je w formie tabeli lub wykresu	Zbiera dane i poprawnie prezentuje je w tabeli lub na wykresie; samodzielnie planuje zbieranie danych i tworzy czytelną tabelę oraz wykres.	Uzupełnia tabelę, wykres tworzy według wzoru; dane wpisuje do przygotowanej tabeli z niewielkim wsparciem.	Uzupełnia tabelę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porządkuje danych mimo pomocy.

Myślenie matematyczne

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Klasyfikuje obiekty według podanej cechy	Bezbłędnie klasyfikuje obiekty według podanej cechy, a także według kilku cech jednocześnie, i sam ustala kryterium podziału.	Klasyfikuje poprawnie, przy dwóch cechach się waha; klasyfikuje po przypomnieniu kryterium.	Segreguje obiekty z pomocą nauczyciela; bywa, że nie klasyfikuje obiektów mimo pomocy.
Porządkuje przedmioty w seriach – rosnącej i malejącej	Samodzielnie porządkuje przedmioty w obu kierunkach, tworzy serie według kilku cech i uzasadnia ustaloną kolejność.	Porządkuje serie, kolejność malejąca wymaga namysłu; serię rosnącą tworzy samodzielnie, malejącą – z pomocą.	Porządkuje kilka elementów z pomocą; bywa, że nie tworzy serii mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, kontynuuje regularności oraz je rysuje	Dostrzega, kontynuuje i rysuje rytmy poprawnie; tworzy własne, złożone rytmy i objaśnia ich zasadę.	Kontynuuje rytmy, złożone wymagają wsparcia; samodzielnie kontynuuje proste rytmy dwuelementowe.	Odtwarza rytm z pomocą, według wzoru; bywa, że nie dostrzega i nie kontynuuje rytmów mimo pomocy.
Wymienia we właściwej kolejności nazwy miesięcy i dni tygodnia oraz rozumie pojęcie weekendu	Wymienia wszystkie nazwy we właściwej kolejności i rozumie pojęcie weekendu; wskazuje kolejność względną (przed, po) oraz pory roku.	Wymienia bezbłędnie dni tygodnia, przy miesiącach zdarzają się pomyłki; miesiące wymienia przy wsparciu kalendarza.	Wymienia pojedyncze nazwy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zna kolejności dni i miesięcy mimo pomocy.
Odczytuje i zapisuje datę	Poprawnie odczytuje i samodzielnie zapisuje datę, także w kilku formach (słownie, cyframi, z liczbą rzymską).	Zapisuje datę, zdarzają się sporadyczne błędy w zapisie miesiąca; zapisuje ją według wzoru na tablicy.	Przepisuje datę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odczytuje i nie zapisuje daty mimo pomocy.
Analizuje i rozwiązuje proste zadania z treścią, dostrzega problem matematyczny i podaje sposób jego rozwiązania	Samodzielnie analizuje i poprawnie rozwiązuje zadania oraz formułuje odpowiedź; rozwiązuje zadania złożone, uzasadnia sposób i układa własne zadania.	Rozwiązuje zadania, pytanie i odpowiedź formułuje po przypomnieniu; zadanie rozwiązuje po wspólnej analizie treści.	Rozwiązuje zadanie wyłącznie na konkretach, z pomocą; bywa, że nie analizuje i nie rozwiązuje zadań mimo pomocy.
Zapisuje rozwiązanie zadania z treścią w dowolny sposób (rysunkiem, równością „z okienkiem”, działaniem, liczmanami)	Samodzielnie wybiera sposób zapisu i stosuje go poprawnie; porównuje różne sposoby zapisu i uzasadnia wybór najprostszego.	Zapisuje rozwiązanie działaniem lub rysunkiem, z drobnymi błędami; zapisuje je jednym, wskazanym sposobem.	Zapisuje rozwiązanie z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zapisuje rozwiązania zadania mimo pomocy.

EDUKACJA PRZYRODNICZA

Procesy życiowe i różnorodność biologiczna

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Rozpoznaje popularne rośliny i zwierzęta (rośliny doniczkowe, warzywa, owoce, drzewa iglaste i liściaste)	Bezbłędnie rozpoznaje i nazywa poznane rośliny oraz zwierzęta, rozpoznaje wszystkie omawiane gatunki, grupuje je i podaje ich cechy.	Rozpoznaje większość gatunków, pojedyncze myli; najbardziej znane okazy rozpoznaje po przypomnieniu nazw.	Wskazuje pojedyncze rośliny i zwierzęta z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje popularnych roślin i zwierząt mimo pomocy.
Wie, czego roślina potrzebuje do życia	Samodzielnie wymienia warunki niezbędne roślinie do życia, wymienia wszystkie jej potrzeby i uzasadnia je na podstawie własnych obserwacji.	Wymienia większość warunków, pojedyncze pomija; dwa warunki podaje po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje potrzeby rośliny na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie podaje warunków życia rośliny mimo pomocy.
Zna zwierzęta hodowlane i domowe	Samodzielnie i poprawnie rozróżnia zwierzęta hodowlane i domowe, klasyfikuje je, uzasadnia podział i podaje korzyści z hodowli.	Rozróżnia obie grupy, pojedyncze zwierzęta przypisuje błędnie; rozróżnia je po przypomnieniu kryterium.	Nazywa zwierzęta, ale podziału dokonuje z pomocą; bywa, że nie rozróżnia zwierząt hodowlanych i domowych mimo pomocy.
Poznaje zwyczaje i życie kota	Samodzielnie podaje kilka faktów o życiu i zwyczajach kota, opowiada o nich i porównuje je z innymi zwierzętami.	Podaje podstawowe informacje, szczegóły po pytaniu; na pytania o kocie odpowiada po przypomnieniu treści.	Podaje pojedyncze informacje z pomocą nauczyciela; bywa, że nie relacjonuje wiadomości o kocie mimo pomocy.
Wymienia kilka gatunków roślin i zwierząt chronionych w Polsce	Samodzielnie wymienia poznane gatunki chronione i wyjaśnia powody objęcia ich ochroną.	Wymienia 3–4 gatunki, pozostałe rozpoznaje na ilustracji; dwa gatunki wymienia po przypomnieniu.	Wskazuje gatunki chronione na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wymienia gatunków chronionych mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Przedstawia obowiązki opiekuna psa lub kota	Samodzielnie wymienia wszystkie podstawowe obowiązki opiekuna, uzasadnia je i wskazuje skutki zaniedbań.	Wymienia większość obowiązków, pojedyncze pomija; dwa obowiązki wymienia po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje obowiązki na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia obowiązków opiekuna mimo pomocy.
Podaje fakty z życia wybranego zwierzęcia (jeża, bociana, nietoperza lub pszczoły)	Samodzielnie podaje kilka faktów o wybranym zwierzęciu, podaje ich wiele, porządkuje je i prezentuje w formie notatki lub plakatu.	Podaje 2–3 fakty, pozostałe dopiero po pytaniu; pojedynczy fakt podaje po przypomnieniu treści.	Powtarza informacje za nauczycielem, z pomocą; bywa, że nie podaje faktów o zwierzęciu mimo pomocy.
Wymienia cechy ssaków	Samodzielnie wymienia poznane cechy ssaków, wymienia je wszystkie i klasyfikuje zwierzęta na tej podstawie.	Wymienia większość cech, pojedyncze pomija; dwie cechy wymienia po przypomnieniu.	Wybiera cechy z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie wymienia cech ssaków mimo pomocy.
Wymienia oznaczenia pojemników służących do segregowania śmieci	Zna wszystkie oznaczenia i poprawnie przypisuje odpady, segreguje je bezbłędnie i wyjaśnia sens segregacji.	Zna oznaczenia, pojedyncze odpady segreguje błędnie; kolory pojemników rozpoznaje po przypomnieniu.	Segreguje odpady z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozpoznaje oznaczeń pojemników mimo pomocy.
Nazywa części ciała i niektóre narządy człowieka	Samodzielnie nazywa wszystkie poznane części ciała i narządy oraz podaje ich funkcje.	Nazywa części ciała, przy narządach się waha; podstawowe części ciała nazywa po przypomnieniu.	Wskazuje części ciała z pomocą nauczyciela; bywa, że nie nazywa części ciała mimo pomocy.

Procesy fizyczne w codzienności ucznia

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wykonuje proste obserwacje i doświadczenia związane z wodą, światłem, powietrzem i siłą grawitacji oraz tworzy notatki rysunkowe	Samodzielnie wykonuje doświadczenie, notuje obserwację i podaje wniosek; planuje doświadczenie i czytelnie dokumentuje obserwację.	Wykonuje doświadczenie, wniosek formułuje po pytaniu; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.	Uczestniczy w doświadczeniu i rysuje jego efekt z pomocą; bywa, że nie wykonuje obserwacji i notatek mimo pomocy.
Wykonuje spadochron oraz wiatromierz	Samodzielnie wykonuje obie pomoce zgodnie z instrukcją, starannie, sprawdza ich działanie i wyjaśnia zasadę.	Wykonuje pomoce, potrzebuje przypomnienia kolejnego kroku; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje pomocy mimo instrukcji i wsparcia.
Wie, czym jest tęcza	Wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy i poprawnie nazywa jej barwy we właściwej kolejności.	Wie, czym jest tęcza, kolejność barw myli; opisuje ją po przypomnieniu treści.	Rozpoznaje tęczę na ilustracji, z pomocą; bywa, że nie wyjaśnia zjawiska tęczy mimo pomocy.
Przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym oraz wymienia nazwy wybranych planet	Samodzielnie przedstawia położenie Ziemi i nazywa wybrane planety, wskazuje jej położenie i wymienia planety we właściwej kolejności.	Wskazuje Ziemię i wymienia 2–3 planety; na modelu wskazuje ją po przypomnieniu.	Wskazuje Słońce i Ziemię z pomocą; bywa, że nie przedstawia położenia Ziemi mimo pomocy.

Materiały i ich właściwości

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Bada właściwości materiałów, takich jak papier, woda, plastelina	Samodzielnie bada materiały i nazywa ich właściwości, porównuje je i formułuje wnioski.	Bada materiały, właściwości nazywa ogólnie; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.	Uczestniczy w badaniu z pomocą nauczyciela; bywa, że nie bada właściwości materiałów mimo pomocy.
Wykonuje proste doświadczenia z wodą	Samodzielnie i poprawnie przeprowadza doświadczenia z wodą, przewiduje wynik i uzasadnia wniosek.	Wykonuje doświadczenie, wniosek podaje po pytaniu; pracuje krok po kroku, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje doświadczeń mimo pomocy.
Wymienia trzy stany skupienia wody	Samodzielnie wymienia wszystkie trzy stany skupienia i podaje przykłady ich przemian.	Wymienia trzy stany, przykłady podaje po pytaniu; dwa stany wymienia po przypomnieniu.	Wskazuje stany skupienia na ilustracjach, z pomocą; bywa , że nie wymienia stanów skupienia wody mimo pomocy.
Opowiada o procesie tworzenia naczyń glinianych i wpływie temperatury na ten proces	Samodzielnie opowiada o całym procesie i wyjaśnia rolę temperatury na każdym etapie.	Opisuje proces, rolę temperatury podaje po pytaniu; o wybranych etapach opowiada po przypomnieniu.	Wskazuje etapy na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie opowiada o procesie mimo pomocy.

Edukacja klimatyczno-środowiskowa

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki (poziomy 2–1)*
Prowadzi obrazkowy kalendarz pogody, rozpoznaje rodzaje opadów i charakteryzuje pogodę typową dla pory roku	Samodzielnie i systematycznie prowadzi kalendarz oraz charakteryzuje pogodę danej pory roku, porównuje dane i formułuje wnioski o pogodzie.	Prowadzi kalendarz, charakterystykę pogody podaje ogólnie; uzupełnia go po przypomnieniu symboli.	Uzupełnia kalendarz z pomocą nauczyciela; bywa, że nie prowadzi kalendarza pogody mimo pomocy.
Odczytuje informacje z map pogody	Samodzielnie odczytuje wszystkie symbole na mapie pogody i formułuje prognozę dla kilku miejsc.	Odczytuje podstawowe symbole, przy złożonych się waha; odczytuje je po przypomnieniu legendy.	Odczytuje pojedyncze symbole z pomocą; bywa, że nie odczytuje map pogody mimo pomocy.
Rozumie znaczenie wody w środowisku	Samodzielnie wyjaśnia rolę wody dla ludzi, roślin i zwierząt oraz podaje sposoby jej oszczędzania.	Wyjaśnia rolę wody ogólnie, przykłady podaje po pytaniu; pojedyncze przykłady podaje po ukierunkowaniu.	Wskazuje znaczenie wody na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wyjaśnia znaczenia wody mimo pomocy.
Wymienia zwiastuny wiosny	Samodzielnie wymienia poznane zwiastuny wiosny, wymienia ich wiele i rozpoznaje je podczas obserwacji terenowej.	Wymienia 3–4 zwiastuny, pozostałe rozpoznaje na ilustracji; dwa wymienia po przypomnieniu.	Wskazuje zwiastuny wiosny na obrazkach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zwiastunów wiosny mimo pomocy.
Opisuje cykl rozwojowy żaby	Samodzielnie i poprawnie opisuje cały cykl rozwojowy, wszystkie etapy we właściwej kolejności, i przedstawia je graficznie.	Opisuje cykl, kolejność pojedynczych etapów myli; etapy porządkuje na ilustracjach, z niewielkim wsparciem.	Nazywa pojedyncze etapy z pomocą; bywa, że nie opisuje cyklu rozwojowego żaby mimo pomocy.
Zna sposoby ochrony przyrody w najbliższym otoczeniu oraz wymienia zagrożenia powodowane przez człowieka	Samodzielnie wymienia zagrożenia oraz sposoby ochrony przyrody i proponuje własne działania.	Wymienia większość przykładów, pojedyncze pomija; po jednym przykładzie podaje po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje zagrożenia na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zagrożeń i sposobów ochrony mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki (poziomy 2–1)*
Zna zasady odpowiedzialnego dokarmiania ptaków oraz uczestniczy w akcjach związanych z ochroną przyrody	Zna wszystkie zasady i chętnie uczestniczy w akcjach, uzasadnia zasady i inicjuje działania na rzecz przyrody w klasie.	Zna zasady, w akcjach uczestniczy po zachęcie; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu.	Uczestniczy w działaniach z pomocą i zachętą; bywa, że nie zna zasad i nie włącza się w działania mimo zachęty.

Warsztat przyrodnika

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wie, jak zareagować w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, w tym ze strony zjawisk przyrodniczych	Samodzielnie podaje zasady zachowania w sytuacji zagrożenia, opisuje właściwe zachowanie w kilku sytuacjach i uzasadnia jego wybór.	Podaje zasady, pojedyncze sytuacje wymagają podpowiedzi; zachowanie w znanej sytuacji opisuje po przypomnieniu.	Wybiera właściwe zachowanie z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie wie, jak zareagować, mimo omówienia i pomocy.
Nazywa podstawowe znaki drogowe	Samodzielnie nazywa wszystkie poznane znaki drogowe, grupuje je i wyjaśnia ich znaczenie dla pieszego.	Nazywa większość znaków, pojedyncze myli; najważniejsze rozpoznaje po przypomnieniu.	Wskazuje znaki z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozpoznaje znaków drogowych mimo pomocy.
Zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez niej	Samodzielnie podaje i stosuje wszystkie zasady, stosuje je w praktyce i objaśnia innym.	Zna zasady, w praktyce potrzebuje przypomnienia; podstawowe zasady podaje po przypomnieniu.	Odtwarza zasady z pomocą nauczyciela; bywa, że nie zna zasad przechodzenia przez jezdnię mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Gromadzi ilustracje, informacje oraz okazy przyrodnicze, tworząc lapbook o lesie	Samodzielnie gromadzi materiały i tworzy poprawny, bogaty i uporządkowany lapbook oraz prezentuje go klasie.	Tworzy lapbook, układ pracy wymaga wskazówek; uzupełnia przygotowany szablon, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie gromadzi materiałów i nie tworzy lapbooka mimo pomocy.
Prowadzi obserwacje (np. związane z hodowlą rzeżuchy)	Samodzielnie i systematycznie prowadzi obserwacje, zapisuje je, dokumentuje i formułuje wnioski.	Prowadzi obserwacje, zapis wymaga przypomnienia; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.	Obserwuje i zapisuje z pomocą nauczyciela; bywa, że nie prowadzi obserwacji mimo pomocy.

EDUKACJA SPOŁECZNA

Kompetencje osobiste

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wymienia podstawowe potrzeby człowieka (odżywianie, odpoczynek, potrzeba bliskości i bezpieczeństwa)	Samodzielnie wymienia podstawowe potrzeby człowieka, wymienia je wszystkie, porządkuje i uzasadnia ich znaczenie.	Wymienia większość potrzeb, pojedyncze pomija; dwie potrzeby wymienia po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje potrzeby na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia potrzeb człowieka mimo pomocy.
Rozpoznaje swoje potrzeby i nazywa to, co czuje	Samodzielnie rozpoznaje i trafnie nazywa swoje emocje oraz potrzeby, a także wskazuje ich przyczyny.	Nazywa podstawowe emocje, przy złożonych się waha; nazywa je po pytaniach nauczyciela.	Wskazuje emocję na piktogramie, z pomocą; bywa, że nie nazywa swoich emocji i potrzeb mimo wsparcia.
Rozpoznaje sytuacje zagrożenia ze strony innych ludzi i wie, jak należy się w nich zachować	Samodzielnie rozpoznaje sytuacje zagrożenia i podaje właściwą reakcję, opisuje ją i uzasadnia jej wybór.	Rozpoznaje zagrożenie, reakcję opisuje ogólnie; sytuację rozpoznaje po omówieniu przykładu.	Wybiera właściwe zachowanie z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje sytuacji zagrożenia mimo pomocy.
Wie, kogo i w jakich sytuacjach poprosić o pomoc	Samodzielnie wskazuje, kogo i kiedy prosić o pomoc, wskazuje osoby i instytucje oraz trafnie dobiera je do rodzaju sytuacji.	Wskazuje osoby, przy doborze do sytuacji się waha; wskazuje je po przypomnieniu.	Wskazuje osobę dorosłą z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wie, kogo prosić o pomoc, mimo omówienia.
Wymienia zasady zdrowego stylu życia (dieta, aktywność ruchowa, kontakt z przyrodą, dobór ubrań do pogody)	Samodzielnie wymienia wszystkie poznane zasady, uzasadnia je i stosuje w codziennych wyborach.	Wymienia większość zasad, pojedyncze pomija; dwie zasady wymienia po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje zasady na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia zasad zdrowego stylu życia mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Rozróżnia produkty zdrowe i niezdrowe, wymienia ich wartości odżywcze oraz wskazuje te, które wspierają uczenie się	Samodzielnie rozróżnia produkty i wskazuje ich wartości odżywcze, klasyfikuje je, uzasadnia wybór i planuje zdrowy posiłek.	Rozróżnia produkty, wartości odżywcze podaje ogólnie; rozróżnia je po przypomnieniu kryterium.	Wskazuje produkty zdrowe z pomocą nauczyciela; bywa, że nie rozróżnia produktów zdrowych i niezdrowych mimo pomocy.

Kompetencje społeczne

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Zna imiona i nazwiska kolegów oraz koleżanek z klasy	Zna imiona i nazwiska wszystkich osób w klasie i zwraca się do innych po imieniu.	Zna imiona wszystkich, nazwiska części osób; zna imiona kolegów z najbliższego otoczenia.	Wymienia pojedyncze imiona z pomocą; bywa, że nie zna imion kolegów mimo upływu czasu i wsparcia.
Określa relacje panujące w rodzinie	Samodzielnie określa relacje i nazywa członków rodziny, opisuje relacje rodzinne, nazywa pokrewieństwo i tworzy drzewo genealogiczne.	Określa najbliższe relacje, dalsze pokrewieństwo myli; członków rodziny nazywa po pytaniach nauczyciela.	Wskazuje członków rodziny na ilustracji, z pomocą; bywa, że nie określa relacji rodzinnych mimo pomocy.
Wypełnia sumiennie obowiązki dyżurnego oraz przyjmuje odpowiedzialność za zadania podczas pracy zespołowej	Samodzielnie i sumiennie wykonuje powierzone zadania, wypełnia obowiązki wzorowo, wspiera innych i pilnuje ustaleń zespołu.	Wykonuje obowiązki, czasem potrzebuje przypomnienia; zadania wykonuje po przypomnieniu i ukierunkowaniu.	Wykonuje obowiązki wyłącznie pod nadzorem; bywa, że nie podejmuje powierzonych obowiązków mimo przypomnień.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Używa zwrotów grzecznościowych, szanuje pracę innych	Konsekwentnie używa zwrotów grzecznościowych i szanuje cudzą pracę, stosuje zwroty naturalnie w każdej sytuacji i docenia pracę innych.	Używa zwrotów, sporadycznie o nich zapomina; stosuje je po przypomnieniu.	Powtarza zwroty za nauczycielem; bywa, że nie stosuje zwrotów grzecznościowych mimo przypomnień.
Poznaje zabawy dzieci z różnych krajów oraz tradycje świąteczne w krajach europejskich	Samodzielnie wymienia poznane zabawy i tradycje, opowiada o nich i porównuje je z polskimi.	Wymienia część przykładów, pozostałe po pytaniu; pojedynczy przykład podaje po przypomnieniu.	Rozpoznaje tradycje na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia poznanych zabaw i tradycji mimo pomocy.
Współpracuje w parze i w grupie, prezentuje efekty wspólnej pracy	Aktywnie współpracuje i samodzielnie prezentuje wynik pracy, organizuje pracę zespołu i dba o podział zadań.	Współpracuje, w prezentacji potrzebuje zachęty; współpracuje po ukierunkowaniu i podziale zadań przez nauczyciela.	Uczestniczy w pracy grupy biernie, z pomocą; bywa, że nie podejmuje współpracy mimo wsparcia.
Wie, kogo powiadomić w sytuacji przekraczania granic osobistych i doświadczania przemocy	Samodzielnie wskazuje osoby, które należy powiadomić, oraz sposoby reagowania i uzasadnia potrzebę mówienia o problemie.	Wskazuje osoby, sposób reakcji opisuje ogólnie; osobę dorosłą wskazuje po przypomnieniu.	Wskazuje osobę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wie, kogo powiadomić, mimo omówienia tematu.

Edukacja obywatelska

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Zna i tworzy zasady regulaminu klasowego	Zna wszystkie zasady, współtworzy je i stosuje samodzielnie, proponuje własne, uzasadnia je i przestrzega ich konsekwentnie.	Zna zasady, sporadycznie wymaga przypomnienia; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu.	Stosuje zasady wyłącznie pod kontrolą nauczyciela; bywa, że nie zna i nie przestrzega zasad mimo przypomnień.
Wymienia prawa dziecka oraz prawa i obowiązki ucznia	Samodzielnie wymienia poznane prawa i obowiązki oraz podaje przykłady ich stosowania.	Wymienia większość praw i obowiązków, pojedyncze pomija; po jednym przykładzie wymienia po pytaniu.	Wskazuje prawa i obowiązki na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia praw i obowiązków mimo pomocy.
Opowiada legendę o powstaniu państwa polskiego oraz wyjaśnia jej związek z godłem i barwami narodowymi	Samodzielnie i szczegółowo opowiada legendę oraz trafnie wyjaśnia jej związek z godłem i barwami narodowymi.	Opowiada legendę, związek z symbolami wyjaśnia ogólnie; opowiada ją po pytaniach nauczyciela.	Odtwarza fragmenty legendy z pomocą; bywa, że nie opowiada legendy mimo pomocy.
Wymienia tradycje świąteczne (potrawy wigilijne, choinka, pisanka wielkanocna i sposoby ich zdobienia)	Samodzielnie wymienia i opisuje poznane tradycje, opisuje je szczegółowo i porównuje zwyczaje rodzinne.	Wymienia tradycje, opisy są ogólne; pojedyncze tradycje wymienia po przypomnieniu.	Rozpoznaje tradycje na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie wymienia tradycji świątecznych mimo pomocy.
Zna barwy narodowe oraz śpiewa jedną zwrotkę hymnu narodowego	Zna barwy narodowe i śpiewa zwrotkę hymnu z pamięci, bezbłędnie, zachowując właściwą postawę.	Zna barwy, w tekście hymnu zdarzają się pomyłki; hymn śpiewa z podpowiedzią.	Rozpoznaje barwy narodowe z pomocą; bywa, że nie zna barw narodowych i tekstu hymnu mimo ćwiczeń.
Podaje dawną (Gniezno) oraz obecną (Warszawa) stolicę Polski	Samodzielnie podaje dawną i obecną stolicę Polski oraz wskazuje obie na mapie.	Podaje obecną stolicę, dawną po przypomnieniu; stolicę podaje po pytaniu naprowadzającym.	Wybiera odpowiedź z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie podaje stolicy Polski mimo pomocy.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Podaje status administracyjny swojej miejscowości (wieś/miasto)	Samodzielnie i poprawnie określa status swojej miejscowości oraz podaje jej cechy charakterystyczne.	Określa status, uzasadnienie podaje ogólnie; określa go po przypomnieniu pojęć.	Wybiera odpowiedź z pomocą nauczyciela; bywa, że nie określa statusu swojej miejscowości mimo pomocy.
Określa podobieństwa i różnice między krajobrazem wiejskim a miejskim	Samodzielnie określa podobieństwa i różnice, wskazuje ich wiele, porządkuje je i uzasadnia.	Wskazuje różnice, podobieństwa podaje po pytaniu; pojedyncze różnice wskazuje po ukierunkowaniu.	Porównuje krajobrazy na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie porównuje krajobrazów mimo pomocy.
Wskazuje na mapie Warszawę, rzekę Wisłę oraz Morze Bałtyckie i wybrane miasta	Samodzielnie wskazuje wszystkie wymienione obiekty, pewnie i szybko, oraz orientuje się na mapie.	Wskazuje większość obiektów, pojedyncze myli; wskazuje je po przypomnieniu i ukierunkowaniu.	Wskazuje obiekty prowadzony ręką nauczyciela; bywa, że nie wskazuje obiektów na mapie mimo pomocy.
Przedstawia charakterystykę popularnych zawodów	Samodzielnie charakteryzuje kilka popularnych zawodów, opisuje ich zadania i narzędzia oraz wiąże je z zainteresowaniami.	Opisuje zawody ogólnie, szczegóły podaje po pytaniu; nazywa zawody i podaje jedno zadanie po przypomnieniu.	Rozpoznaje zawody na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie charakteryzuje zawodów mimo pomocy.

EDUKACJA ARTYSTYCZNA – PLASTYKA I MUZYKA

Percepcja i interpretacja dzieł plastycznych

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Nazywa barwy podstawowe, określa ich jasność oraz opisuje proste elementy wizualne (plama, linia)	Samodzielnie nazywa barwy podstawowe, ich jasność i elementy wizualne, świadomie stosując te pojęcia w opisie dzieła.	Nazywa barwy, przy jasności i elementach wizualnych się waha; barwy podstawowe nazywa po przypomnieniu.	Wskazuje barwy z pomocą nauczyciela; bywa, że nie nazywa barw podstawowych mimo pomocy.
Wypowiada się prostymi zdaniami na temat tego, co podoba mu się w oglądanym dziele	Samodzielnie formułuje kilkuzdaniową wypowiedź o dziele, uzasadnia opinię i odwołuje się do barw, kształtów oraz nastroju.	Wypowiada się prostymi zdaniami, uzasadnienie jest ogólne; wypowiada się po pytaniach nauczyciela.	Wskazuje, co mu się podoba, pojedynczym wyrazem; bywa, że nie wypowiada się o oglądanym dziele mimo zachęty.
Nazywa podstawowe emocje wywoływane przez obrazek, plakat lub ilustrację	Samodzielnie i trafnie nazywa emocje wywołane przez ilustrację oraz wskazuje środki plastyczne, które je wywołują.	Nazywa podstawowe emocje, przy trudniejszych się waha; nazywa je po pytaniach pomocniczych.	Wskazuje emocję na piktogramie, z pomocą; bywa, że nie nazywa emocji mimo pomocy.

Twórcze działania plastyczne

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Stosuje podstawowe środki wyrazu (barwy, linię, kształt) do wyrażania emocji i nastroju w prostej kompozycji rytmicznej	Samodzielnie i świadomie dobiera barwę, linię i kształt do wyrażenia nastroju oraz uzasadnia ich wybór w pracy.	Stosuje środki wyrazu, ich dobór bywa przypadkowy; kompozycję tworzy według wzoru, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pracę z pomocą nauczyciela; bywa, że nie stosuje środków wyrazu mimo pomocy.
Tworzy prace plastyczne na płaszczyźnie i w przestrzeni, wykorzystując różnorodne narzędzia i materiały	Samodzielnie tworzy estetyczne prace obiema technikami, prace oryginalne i staranne, łącząc różne techniki.	Tworzy prace, staranność wykonania bywa zmienna; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje fragmenty pracy z pomocą; bywa, że nie podejmuje działań plastycznych mimo zachęty.
Tworzy samodzielne prace i ilustracje inspirowane obserwacją przyrody, własnymi przeżyciami oraz tekstami bajek	Samodzielnie tworzy pracę zgodną z tematem i inspiracją, bogatą w szczegóły i wyraźnie z nią powiązaną.	Tworzy pracę, związek z tematem bywa ogólny; ilustrację tworzy po wspólnym omówieniu tematu.	Rysuje pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie tworzy prac inspirowanych tematem mimo pomocy.
Wykonuje według instrukcji proste przedmioty użyteczne oraz rekwizyty na potrzeby klasy	Samodzielnie wykonuje przedmiot zgodnie z instrukcją, starannie i pomysłowo, oraz pomaga innym.	Wykonuje przedmiot, potrzebuje przypomnienia kolejnych kroków; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą; bywa, że nie wykonuje przedmiotu mimo instrukcji i pomocy.

Kształcenie wrażliwości estetycznej

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wskazuje i opisuje prostymi zdaniami elementy najbliższego otoczenia	Samodzielnie wskazuje i opisuje elementy otoczenia zdaniami, opisuje je szczegółowo, dostrzega detale i nazywa je precyzyjnie.	Opisuje otoczenie prostymi zdaniami, słownictwo jest ubogie; elementy opisuje po pytaniach nauczyciela.	Nazywa pojedyncze elementy z pomocą; bywa, że nie opisuje elementów otoczenia mimo pomocy.
Dostrzega w otoczeniu i dekoracjach klasy elementy uporządkowane i nieuporządkowane, zauważając proste rytmy	Samodzielnie odróżnia układy uporządkowane i dostrzega rytmy, nazywa zasadę porządku i proponuje własne układy.	Dostrzega rytmy proste, przy złożonych się waha; porządek rozpoznaje po ukierunkowaniu.	Wskazuje uporządkowane układy z pomocą; bywa, że nie dostrzega rytmów i porządku mimo pomocy.

Percepcja i interpretacja muzyki

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Słucha z uwagą dźwięków z bliskiego otoczenia i przyrody, identyfikuje je i różnicuje w zabawach słuchowych	Samodzielnie i bezbłędnie identyfikuje oraz różnicuje dźwięki w zabawach słuchowych, także podobne brzmieniowo.	Rozpoznaje większość dźwięków, podobne myli; rozpoznaje je po powtórzeniu nagrania.	Rozpoznaje pojedyncze dźwięki z pomocą; bywa, że nie identyfikuje dźwięków mimo powtórzeń.
Reaguje ruchem, klaskaniem, tupaniem i gestami na sygnały muzyczne, zmiany nastroju oraz puls rytmiczny	Reaguje poprawnie, trafnie i zmiany w muzyce oraz samodzielnie proponuje sposób reakcji.	Reaguje poprawnie, przy zmianach tempa się spóźnia; reaguje po pokazie nauczyciela.	Reaguje z pomocą, naśladując innych; bywa, że nie reaguje na sygnały muzyczne mimo pokazu.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wyróżnia podstawowe cechy dźwięków (wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośne)	Samodzielnie i bezbłędnie rozróżnia wszystkie pary cech dźwięku oraz podaje własne przykłady.	Rozróżnia większość cech, przy wysokości dźwięku się waha; rozróżnia je po przypomnieniu i porównaniu.	Wskazuje cechę dźwięku z pomocą; bywa, że nie rozróżnia cech dźwięków mimo pomocy.
Rozpoznaje na podstawie wyglądu i brzmienia wybrane instrumenty strunowe	Samodzielnie rozpoznaje poznane instrumenty strunowe po wyglądzie i brzmieniu oraz poprawnie je nazywa.	Rozpoznaje instrumenty po wyglądzie, brzmienie myli; rozpoznaje je po przypomnieniu.	Wybiera instrument z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje instrumentów strunowych mimo pomocy.

Aktywności muzyczne: śpiew, ruch i gra na instrumentach

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Śpiewa ze słuchu proste piosenki, wyliczanki, kolędy, pastorałki i hymn szkoły oraz zwrotkę i refren hymnu Polski	Śpiewa poprawnie cały repertuar oraz zwrotkę i refren hymnu, czysto i z pamięci, dbając o dykcję i właściwą postawę.	Śpiewa piosenki, w tekście zdarzają się pomyłki; śpiewa z pomocą nagrania lub grupy.	Nuci fragmenty melodii z pomocą; bywa, że nie śpiewa poznanych piosenek mimo ćwiczeń.
Wykonuje łatwe tematy rytmiczne	Samodzielnie i poprawnie wykonuje łatwe tematy rytmiczne, bezbłędnie, i tworzy ich własne warianty.	Wykonuje tematy, przy zmianie tempa się myli; wykonuje temat po pokazie nauczyciela.	Powtarza rytm z pomocą, naśladując innych; bywa, że nie wykonuje tematów rytmicznych mimo pokazu.
Tańczy według prostych układów ruchowych charakterystycznych dla polki, poloneza i marsza	Samodzielnie i poprawnie odtwarza poznane układy taneczne, tańczy je płynnie, w rytm i we właściwej postawie.	Odtwarza układy, pojedyncze figury upraszcza; tańczy w grupie, naśladując prowadzącego.	Wykonuje pojedyncze kroki z pomocą; bywa, że nie odtwarza układów tanecznych mimo pokazu.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Gra proste schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych, niekonwencjonalnych i wykonanych własnoręcznie	Samodzielnie i bezbłędnie gra poznane schematy rytmiczne, utrzymuje puls i akompaniuje grupie.	Gra schematy, przy dłuższych gubi rytm; gra po pokazie i wspólnym przećwiczeniu.	Gra pojedyncze uderzenia z pomocą; bywa, że nie odtwarza schematów rytmicznych mimo pomocy.

Twórcze działania muzyczne

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Tworzy proste dźwięki i motywy rytmiczne za pomocą głosu, gestodźwięków, instrumentów lub rekwizytów	Samodzielnie tworzy proste motywy rytmiczne i dźwiękowe, także oryginalne, łącząc różne źródła dźwięku.	Tworzy motywy, są one krótkie i schematyczne; tworzy je według podanego wzoru.	Odtwarza dźwięki z pomocą nauczyciela; bywa, że nie tworzy motywów dźwiękowych mimo zachęty.
Naśladuje głosy i odgłosy zwierząt, łącząc je w proste zestawy głosek i sylab	Samodzielnie i wyraziście naśladuje odgłosy, łączy je w zestawy i tworzy z nich własne zabawy dźwiękowe.	Naśladuje odgłosy, zestawy tworzy po podpowiedzi; naśladuje je po pokazie.	Powtarza pojedyncze odgłosy z pomocą; bywa, że nie naśladuje odgłosów mimo zachęty i pokazu.
Wykonuje łatwy akompaniament rytmiczny na podstawie podanego wzoru	Samodzielnie wykonuje akompaniament zgodnie ze wzorem, płynnie, utrzymuje tempo i dostosowuje się do grupy.	Wykonuje akompaniament, sporadycznie gubi tempo; akompaniuje wspólnie z grupą, po pokazie.	Wykonuje pojedyncze uderzenia z pomocą; bywa, że nie wykonuje akompaniamentu mimo wzoru.

Inne działania artystyczne

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wyraża proste emocje i stany za pomocą głosu, ruchu, gestu i mimiki	Samodzielnie wyraża emocje głosem, ruchem i mimiką, wyraziście i świadomie, stosując różne środki wyrazu.	Wyraża emocje, środki wyrazu są ubogie; wyraża je po pokazie nauczyciela.	Naśladuje gesty i miny z pomocą; bywa, że nie wyraża emocji mimo zachęty i pokazu.
Tworzy postać sceniczną przez naśladowanie głosu, ruchu i zachowania postaci z otoczenia lub zwierząt	Samodzielnie tworzy przekonującą postać sceniczną, łączy głos, ruch i mimikę oraz utrzymuje rolę.	Tworzy postać, wychodzi z roli podczas zabawy; odgrywa ją po wspólnym omówieniu i pokazie.	Naśladuje pojedyncze zachowania z pomocą; bywa, że nie podejmuje się odgrywania roli mimo zachęty.
Reaguje ruchem, głosem lub gestem na wybrane teksty literackie, muzyczne i wizualne	Samodzielnie i adekwatnie reaguje na różne rodzaje tekstów, trafnie i twórczo, proponując własne rozwiązania ruchowe.	Reaguje poprawnie, reakcje bywają schematyczne; reaguje po pokazie i zachęcie nauczyciela.	Naśladuje reakcje innych, z pomocą; bywa, że nie reaguje na proponowane teksty mimo zachęty.

EDUKACJA TECHNICZNA I INFORMATYCZNA

Bezpieczeństwo i higiena

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wymienia zasady pracy w pracowni komputerowej	Samodzielnie wymienia i stosuje wszystkie zasady pracy w pracowni, uzasadnia je i konsekwentnie ich przestrzega.	Wymienia większość zasad, wymaga sporadycznych przypomnień; podstawowe zasady wymienia po przypomnieniu.	Stosuje zasady wyłącznie pod nadzorem nauczyciela; bywa, że nie zna i nie stosuje zasad mimo przypomnień.
Nazywa sytuacje niebezpieczne w domu, szkole i najbliższym otoczeniu	Samodzielnie nazywa sytuacje niebezpieczne w różnych miejscach, nazywa ich wiele, wskazuje przyczyny i sposoby uniknięcia.	Nazywa większość sytuacji, pojedyncze pomija; wskazuje j e po pytaniach pomocniczych.	Rozpoznaje zagrożenia na ilustracjach, z pomocą; bywa, że nie rozpoznaje sytuacji niebezpiecznych mimo pomocy.
Wymienia podstawowe numery alarmowe i wie, jak wezwać pomoc	Samodzielnie podaje numery alarmowe i opisuje wezwanie pomocy, zna wszystkie numery i potrafi przekazać pełny komunikat o zdarzeniu.	Podaje numery, treść zgłoszenia formułuje ogólnie; numer 112 podaje po przypomnieniu.	Wybiera numer z podanych propozycji, z pomocą; bywa, że nie zna numerów alarmowych mimo ćwiczeń.
Podejmuje próby odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych	Samodzielnie odróżnia informacje prawdziwe od nieprawdziwych, ocenia informację, uzasadnia ocenę i wskazuje sposób jej sprawdzenia.	Odróżnia informacje, przy trudniejszych się waha; ocenia je po wspólnej analizie.	Wybiera odpowiedź z pomocą nauczyciela; bywa, że nie odróżnia informacji prawdziwych od fałszywych mimo pomocy.

Projektowanie i tworzenie

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wykonuje według instrukcji proste projekty i prace techniczne	Samodzielnie i starannie realizuje projekt zgodnie z instrukcją oraz planuje kolejność działań.	Wykonuje projekt, potrzebuje przypomnienia kolejnych kroków; pracuje etapami, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą; bywa, że nie realizuje projektu mimo instrukcji i pomocy.
Wykonuje proste przedmioty użytkowe i dekoracyjne	Samodzielnie wykonuje przedmiot poprawnie i estetycznie, pomysłowo, dbając o wykończenie.	Wykonuje przedmiot, wykończenie bywa niestaranne; pracuje według wzoru, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje fragmenty pracy z pomocą; bywa, że nie wykonuje przedmiotów mimo wzoru i pomocy.
Korzysta z podstawowych programów graficznych i tekstowych	Samodzielnie tworzy prosty rysunek i tekst w programie, sprawnie korzysta z narzędzi oraz zapisuje i otwiera pliki.	Korzysta z programu, wybrane narzędzia wymagają podpowiedzi; pracuje według instrukcji, z niewielkim wsparciem.	Wykonuje pojedyncze czynności z pomocą nauczyciela; bywa, że nie korzysta z programów mimo pomocy.
Wykonuje proste zadania z wykorzystaniem programowania blokowego	Samodzielnie układa poprawną sekwencję bloków, układa i testuje dłuższe sekwencje oraz samodzielnie poprawia błędy.	Układa sekwencję, przy błędach potrzebuje podpowiedzi; krótką sekwencję układa według wzoru.	Układa pojedyncze bloki z pomocą; bywa, że nie wykonuje zadań z programowania mimo pomocy.
Redaguje krótkie instrukcje i opisy działań	Samodzielnie redaguje krótką, poprawną instrukcję – pełną, uporządkowaną i zrozumiałą dla innych.	Redaguje instrukcję, kolejność kroków bywa zaburzona; opis redaguje według wzoru, z niewielkim wsparciem.	Uzupełnia gotowy schemat instrukcji z pomocą; bywa, że nie redaguje instrukcji i opisów mimo wzoru.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Aktywność fizyczna i bezpieczeństwo

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Wykonuje rozgrzewkę pod okiem nauczyciela	Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie ćwiczenia rozgrzewki oraz potrafi poprowadzić jej fragment.	Wykonuje ćwiczenia, technika bywa niedokładna; ćwiczy, naśladując nauczyciela.	Wykonuje wybrane ćwiczenia z pomocą i zachętą; bywa, że nie wykonuje ćwiczeń rozgrzewki mimo zachęty.
Ustawia się szybko i bezpiecznie w szeregu, dwuszeregu, kole oraz w rozsypce	Samodzielnie i sprawnie przyjmuje wszystkie ustawienia, bezbłędnie i szybko, oraz pomaga zorganizować grupę.	Ustawia się poprawnie, potrzebuje na to więcej czasu; ustawia się po przypomnieniu i wskazaniu miejsca.	Ustawia się z pomocą nauczyciela; bywa, że nie przyjmuje ustawień mimo pomocy.
Jeździ na dostępnym sprzęcie po linii prostej i sprawnie hamuje	Samodzielnie i pewnie jeździ po linii prostej, utrzymuje tor jazdy i bezpiecznie hamuje.	Jeździ po prostej, hamowanie bywa nieprecyzyjne; jeździ na krótkim odcinku, z asekuracją.	Porusza się na sprzęcie z pomocą nauczyciela; bywa, że nie porusza się na sprzęcie mimo asekuracji.

Sprawność fizyczna

UMIEJĘTNOŚĆ UCZNIA	UMIE	MUSI POĆWICZYĆ	JESZCZE NIE UMIE (ALE SIĘ NAUCZY)
wymaganie z podstawy programowej	*pełne opanowanie umiejętności*	*częściowe opanowanie*	*początkowy etap nauki*
Przyjmuje pozycje niskie (przysiad podparty, siady, klęki, leżenia)	Samodzielnie i poprawnie technicznie przyjmuje wszystkie poznane pozycje oraz utrzymuje je.	Przyjmuje pozycje, technika bywa niedokładna; przyjmuje je po pokazie nauczyciela.	Przyjmuje wybrane pozycje z pomocą; bywa, że nie przyjmuje pozycji niskich mimo pokazu i pomocy.
Biega do wyznaczonego miejsca (5–10 m) po prostej, slalomem oraz po okręgu	Samodzielnie i poprawnie wykonuje wszystkie formy biegu, biega szybko i sprawnie oraz kontroluje tor biegu.	Biega poprawnie, slalom wykonuje wolniej; bieg po prostej wykonuje samodzielnie, pozostałe formy po pokazie.	Pokonuje dystans w wolnym tempie, z zachętą; bywa, że nie wykonuje zadań biegowych mimo zachęty.
Skacze w górę obunóż i jednonóż	Samodzielnie i poprawnie skacze obunóż oraz jednonóż, wysoko i rytmicznie, pewnie lądując.	Skacze obunóż poprawnie, jednonóż z trudnością; skacze po pokazie, z asekuracją.	Wykonuje próby skoku z pomocą nauczyciela; bywa, że nie wykonuje skoków mimo pomocy.
Czołga się pod niskimi przeszkodami, pełza z przyborem i wspina się na niskie przyrządy	Samodzielnie wykonuje wszystkie formy pokonywania przeszkód, pokonuje tor sprawnie, bezpiecznie i we właściwej technice.	Wykonuje zadania, wspinanie sprawia trudność; przeszkody pokonuje wolno, po pokazie.	Wykonuje zadania z asekuracją i pomocą; bywa, że nie pokonuje przeszkód mimo asekuracji.
Wykonuje rzuty jedną ręką i oburącz oraz chwyta, podaje i toczy przybory	Samodzielnie i poprawnie wykonuje rzuty, chwyty i podania, rzuca celnie różnymi sposobami oraz pewnie chwyta i podaje przybory.	Rzuca poprawnie, chwyt bywa niepewny; rzuty i chwyty wykonuje po pokazie, z bliskiej odległości.	Wykonuje próby rzutu i chwytu z pomocą; bywa, że nie wykonuje rzutów i chwytów mimo pomocy.
Utrzymuje równowagę statyczną i dynamiczną, przechodząc po ławeczce lub linie rozłożonej na podłodze	Samodzielnie i pewnie utrzymuje równowagę w obu formach, przechodzi płynnie i bez asekuracji.	Przechodzi po ławeczce, przy linie traci równowagę; przechodzi z asekuracją nauczyciela.	Wykonuje próby z pomocą i podparciem; bywa, że nie utrzymuje równowagi mimo asekuracji.